

ἀρκεί νὰ θέσωμεν το θερμόμετρον εἰς τὴν κοιλότητα τῆς μασχάλης ἀφ' οὗ πρῶτον ἀπομάξωμεν αὐτὴν διὰ ξηροῦ ὑφάσματος. Μὴ ἀμελήσῃτε ὅμως ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ νὰ ἰδῇτε, ἂν ὁ περιέχων τὸν ὑδράργυρον κύλινδρος περιβάλλεται πανταχόθεν ὑπὸ τοῦ δέρματος καὶ οὐδαμῶθεν συγκοινωνεῖ κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν ἀέρα ἢ ἐφάπτεται τῶν ἐνδυμάτων, κρατήσατε δὲ τὸν βραχίονα ἐπὶ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας εἰς θέσιν ἐπικλινῇ συμπίεζουσα αὐτὸν ἐλαφρῶς.

„Δέκα λεπτά!“ ἀναφωνεῖτε. — Ναὶ βέβαια, φιλομαθὴς κυρία. Ἡ ἐπιδερμὶς, ὅσον καὶ ἂν πυρέσῃ, εἶνε πάντοτε κλάσματά τινα τοῦ βαθμοῦ ψυχροτέρᾳ τοῦ ἐνδον σώματος, τὴν διαφορὰν δὲ ταύτην δύνασθε νὰ παραβλέψῃτε ἢ ἂν θέλητε, νὰ ὑπολογίσῃτε μάλιστα, κρατοῦσα τὸ θερμόμετρον μακρότερον σχετικῶς χρόνον ὑπὸ τὴν μασχάλην τοῦ πυρέσσοντος. Ἡ πρώτη καταμέτρησις ὑμῶν δέον νὰ γίνῃ περὶ τὴν 7 π. μ. ὥραν, ἡ δευτέρα τὴν 1 μετὰ μ. καὶ ἡ τρίτη τὴν 7 ἑσπερινὴν ὥραν, σημειοῦτε δὲ πάντα τὰ ἐξαγόμενά σας, κυρίως δὲ τὰ τῆς πρωΐνης καὶ ἑσπερινῆς ἐρεύνης ἐν ἰδιαιτέρῳ τετραδίῳ μετὰ προσοχῆς καὶ ἀκριβείας.

Πρῶτα νὰ παρατηρεῖτε ὅτι ἐν τῶν τέκνων σας ἐγείρεται τοῦ ὕπνου μὲ ἀδιαθεσίαν καὶ ἐλαφρὸν πυρετόν, ἐξετάζετε αὐτὸ διὰ τοῦ θερμομέτρου καὶ εὐρίσκετε, ὅτι ἔχει θερμοκρασίαν 38,4 βαθμῶν. Τὸν ἀριθμὸν τοῦτον σημειοῦτε ἀμέσως, τὴν δὲ 1 μ. μ. ὥραν ἐπιχειρεῖτε νέαν ἐξέτασιν· τὸ πόρισμα ταύτης εἶνε βαθμοὶ 38,9, ὅπερ ἐπίσης σημειοῦτε ἀνευ ἀναβολῆς. Ἡ ἐλπίς σας, ὅτι ἀνάπαυσις καὶ ἡσυχία θὰ ἡδύναντο νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν εὐδιαθεσίαν τοῦ τέκνου σας καὶ νὰ ἐξαλειψῶσι τὰ πυρετικά συμπτώματα, δὲν ἐξεπληρώθη κατὰ δυστυχίαν, καὶ κατὰ τὴν ἑσπερινὴν καταμέτρησιν σας εὐρίσκεται τὴν θερμοκρασίαν τοῦ ἀνελθούσαν εἰς 39,6 βαθμοῦς. Χωρὶς νὰ χάσῃτε καιρὸν προσκαλεῖτε τὸν ἱατρὸν καὶ ἂν τῷ παρουσιάζῃτε τὰς παρατηρήσεις σας ταύτας χωρὶς νὰ προσθέσῃτε ἰδίαν τινὰ σκέψιν πρὸς ἐξήγησιν αὐτῶν, αὐτὸς θὰ εὐχαριστηθῇ πολὺ διὰ τὴν παρεχομένην εὐκολίαν πρὸς διάγνωσιν τῆς νόσου καὶ θὰ σᾶς παρακινήσῃ νὰ ἐξακολουθήσῃτε πράττουσα τὸ αὐτό. Ἡ διὰ πάντα ἱατρὸν φανερωτάτη τῶν βασάνων καὶ δοκιμασιῶν εἶνε ἡ σπουδὴ ἀμειψιῶν τινων μητέρων καὶ γυναικῶν, μεθ' ἧς ἐπιτίθενται κατ' αὐτοῦ μεγαλοποιῶσαι ὑπερβολικῶς τὰ διάφορα συμπτώματα καὶ προσθέτουσαι πολλὰ ἄλλα ἀνύπαρκτα φαινόμενα. Ὁ ἡμέτερος ἀσθενὴς κατέχεται ὑπὸ πυρετοῦ καὶ τὴν ἐπιούσαν, ὁ δὲ ἱατρὸς δίδει τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας καὶ ἀπέρχεται. Τὸ ἐσπέρας ὁ πυρετὸς ἐπετάθη μέχρι 40,3 βαθμῶν, ὁ δὲ ἱατρὸς, ἐπανελθὼν, διατάσσει λουτρὸν 26° Ρεωμόρου, τοῦ ὁποῦ ἡ θερμοκρασία βαθμυδὸν πρέπει διὰ ψυχροῦ ὕδατος νὰ κατέλθῃ μέχρι 20° Ρ., μεθ' ὃ ὁ τράχηλος καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ πυρέσσοντος παιδίου δέον νὰ καταβραχῇ δι' ὕδατος 16° Ρεωμόρου. Τὰς ὁδηγίας ταύτας ἐκτελεῖτε κατὰ γράμμα καὶ μετ' εὐφροσύνης βλέπετε τὴν ἐπαύριον, ὅτι ἡ θερμοκρασία ἐπαισθητῶς ἠλαττώθη καὶ περὶ τὸ ἐσπέρας μάλιστα ἤρχισε νὰ βαίνει τὴν ὁμαλὴν αὐτῆς πορείαν.

Δὲν ἔχει πάντοτε ὁ πυρετὸς τόσον ταχεῖαν τὴν πορείαν καὶ τόσον εὐάρεστον τὸ τέρμα, ὅσον ἡμεῖς ἐδῶ χάριν παραδείγματος ἐξεθέσαμεν τὸ πρᾶγμα, διότι πολλάκις ἐπὶ ἐβδομάδας ὁλοκληροῦς τηρεῖ τὴν ἀρχικὴν του ἐπίτασιν, ἐνίοτε βραδέως μόνον ἀρχίζει νὰ κατευνάζεται καὶ οὐχὶ σπανίως καταπίπτει διὰ μιᾶς, κάτωθεν μάλιστα τῶν φυσικῶν του ὁρίων.

Κατὰ μίαν ἐκάστην πυρετώδη ἀσθένειαν, ὡς τὸν διαλείποντα πυρετόν, τὴν ὀστρακίαν, τὴν ἕλκην, τὴν περιπνευ-

μονίαν, τὴν εὐφλογίαν κτλ. ἡ πορεία αὐτῆς τῆς θερμοκρασίας βαίνει κατὰ τινὰς ὁρισμένους νόμους, ἂν καὶ ὅπωςδήποτε εἰς ἓνα ἕκαστον ἀνθρώπον παρουσιάζονται καὶ παραλλαγαί τινες.

— Ὅχι, μὴ ἀπατάσθε· φαντάζομαι ὅτι ὀξύνετε ἤδη τὰ ὦτά σας διὰ νὰ μὴ σᾶς διαφύγῃ ἡ οὐσία τῆς ὑποθέσεως. Τώρα, λέγετε κατ' ἰδίαν, θὰ μάθω πῶς νὰ διακρίνω τὸ εἶδος τῆς ἀσθενείας ἀπὸ τὰς ἀνωμαλίας τῆς πορείας τοῦ πυρετοῦ.

Δυστυχῶς τὴν ἐπιθυμίαν σας ἀδυνατῶ νὰ ἐκπληρώσω.

Ὁ ἰδιώτης δὲν πρέπει „νὰ παίζει μὲ τὴ φωτιά“, μὲ ἄλλους λόγους αἱ ἀπαιτήσεις του δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνωσι τὰ ἐσκαμμένα. Ἐμπιστευθῆτε τὴν ἐξήγησιν τῶν παρατηρήσεων

σας εἰς τὸν ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένον ἱατρὸν καὶ ἀναλογισθῆτε πόση ἐπιμέλεια, πόσος χρόνος καὶ πόσαι παρατηρήσεις ἀπλητοῦντο διὰ ν' ἀποτελεσθῇ πληρὴς τὸ οἰκοδόμημα τῆς θερμομετρίας τῶν ἀσθενῶν, οἷον ὠκοδόμησαν ἡμῖν ἀκάματοι ἐπιστήμονες καὶ σοφώτατοι ἱατροί, ὡς ὁ Βαίρενσπρούγκ, ὁ Τράουβε, ὁ Βούνδερλιχ, μετὰ δὲ τούτους ὁ Τσίμσεν, ὁ Θωμάς, ὁ Γύγκερσεν καὶ ἄλλοι. Θὰ ἦτο πραγματικῶς ὅλως διόλου ἄφρων καὶ ἀνόητος ἐκεῖνος, ὅστις θὰ ἐπεχειρεῖ διὰ μιᾶς νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν μὴ ἱατρὸν συμπληρωμένον καὶ τέλειον πᾶν ὅτι ἐκεῖνοι οἱ σοφοὶ ἐμελέτησαν καὶ ἠρέυνησαν, ἀφιερῶσαντες εἰς αὐτὸ πάντα τὸν βίον των. Ἀναλογισθῆτε πρὸς τούτους, ὅτι ἡ θερμομετρία δὲν εἶνε παρὰ ἐν ἐλάχιστον μέρος τῆς ἑλῆς νοσολογίας καὶ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀποβῇ χρήσιμος εἰς τὸν ἐξασκοῦντα καὶ γινώσκοντα αὐτὴν παρὰ ἐν γνώσει καὶ ὀρθῇ συμπαραβολῇ καὶ τῶν ἄλλων συμπτωμάτων, τὰ ὅποια μόνος ὁ ἱατρὸς εἶνε εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ διακρίνῃ.

Περιορίσατε λοιπὸν τοὺς πόθους σας εἰς μόνην τὴν καλὴν τοῦ θερμομέτρου χρήσιν, ἐστὲ δὲ βεβαία, ὅτι οὐκ ὀλίγα δι' αὐτοῦ θὰ μάθητε καὶ θὰ κατανοήσῃτε πρὸς τὸ συμφέρον τῶν προσφιλεστάτων οἰκείων σας. Πᾶς εὐσυνείδητος ἱατρὸς ἐπιθυμεῖ καὶ εὐχεται νὰ ἐξαπλωθῇ εἰς ὅσον τὸ δυνατόν εὐρύτερους κύκλους ἢ τέχνη τῆς χρήσεως τοῦ θερμομέτρου, ὅσον δ' ἀφορᾷ ἐμὲ, εἶνε περιττὸν νὰ εἶπω ὅτι συμμερίζομαι τὰς εὐχὰς ταύτας. Ἐνταῦθα θεωρῶ πρόσφορον νὰ συστήσω ἐν νέον εἶδος θερμομέτρου, ὅπερ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ διὰ τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ διὰ τὰ δωμάτια, καὶ διὰ τὰ λουτρα καὶ ὅπερ πρό τινων ἐτῶν πρώτην φοράν ἐξετέθη εἰς τὰ ὅργανα τοῦ δημοσίου ἐν τῇ „Ἑγείονομικῇ Ἐκδόσει“ τοῦ Βερολίνου. Παραπλεύρως βλέπετε τὴν εἰκόνα τοῦ ὄργανου τούτου, φέροντος τὸ ὄνομα „γενικὸν θερμόμετρον“. Ἡ διαφορὰ τοῦ ἀπὸ τῶν συνήθων θερμομέτρων συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἡ στήλη τοῦ ὑδραργύρου ἀπὸ τοῦ 35,0° Κ. μέχρι τοῦ 43,0° Κ. εἶνε λεπτοτέρα, παχύτερα δὲ κάτωθεν τοῦ πρώτου, καὶ ἀνωθεν τοῦ τελευταίου βαθμοῦ. Μεταξὺ τῶν στενῶν τούτων ὁρίων ἡ στήλη εἶνε διηρημένη καὶ εἰς δέκατα, ἰδιαι-

